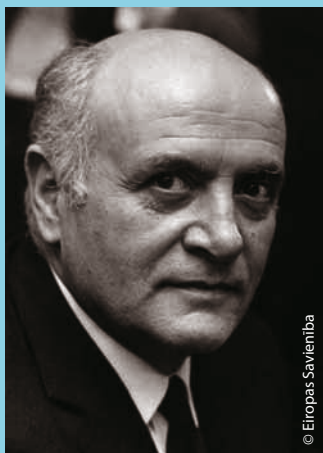

Altjero Spinelli — nelokāms federālists

© Eiropas Savienība

Altjero Spinelli 1907 - 1986

Itālijas politiķis Altjero Spinelli bija viens no Eiropas Savienības dibinātājiem. Viņa vadībā tika izvirzīts Eiropas Parlamenta priekšlikums noslēgt līgumu par federālu Eiropas Savienību — tā dēvētais “Spinelli plāns”. Eiropas Parlaments to pieņēma 1984. gadā ar pārliecinošu balsu vairākumu, tas bija arī būtisks iedvesmas avots ES līgumu nostiprināšanai astoņdesmitajos un deviņdesmitajos gados.

Septiņpadsmit gadu vecumā A. Spinelli pievienojās Komunistiskajai partijai, un par to Itālijas fašistu režīms viņu no 1927. līdz 1943. gadam turēja apcietinājumā. Otrā pasaules kara beigās viņš Itālijā nodibināja Eiropas federālistu kustību.

Kā padomnieks tādām personībām kā A. de Gasperi, P. A. Spākam un Ž. Monē viņš strādāja Eiropas apvienošanas labā. Būdams apmācīts zvērinātais, viņš arī virzīja Eiropas jautājumu akadēmiskajā vidē un nodibināja Starptautisko lietu institūtu Romā.

Kļuvis par Eiropas Komisijas locekli, viņš vadīja darbu iekšlietu politikas jomā no 1970. gada līdz 1976. gadam. Trīs gadus viņš bija Itālijas parlamenta deputāts, pārstāvēt Komunistisko partiju, līdz viņu 1979. gadā ievēlēja Eiropas Parlamentā.

Jaunība

Altjero Spinelli piedzima Romā 1907. gada 31. augustā sociālistu ģimenē. Viņš jau agrā jaunībā kļuva politiski aktīvs Itālijas Komunistiskajā partijā. Par darbību Komunistiskajā partijā Musolīni fašistu speciālais tribunāls 1926. gadā viņu arestēja, notiesāja un piesprieda viņam brīvības atņemšanu uz 16 gadiem un 8 mēnešiem. Desmit gadi tika pavadīti cietumā un atlikušie seši vieninieku kamerā. Šajā laikā viņš neatsacījās no saviem ideāliem un nenožēloja rīcību, lai arī šādi būtu panācis apžēlošanu. Cietumā viņš cītīgi mācījās un kļuva par kaismīgu pārvalstiskās integrācijas atbalstītāju. Viņš kritizēja dažas no Komunistiskās partijas nostādnēm. Vilšanās partijā un mācībās gūtā izpratne lika viņam pamest komunistus un pievienoties federālistu mērķiem. Uz Ventotenes saliņas pavadītājā laikā attīstījās viņa federālās idejas. Viņš kļuva arvien pārliecinātāks par to, ka Eiropas mēroga virzība uz federālismu palīdzētu pretoties nacionālisma postošajam spēkam.

Ventotenes manifestis

Ventotenē pavadītājā laikā A. Spinelli izlasīja vairāku federālistu teorētiku darbus. Iedvesmojies no viņu idejām, viņš kopā ar citiem politiešlodzītajiem izstrādāja Ventotenes manifestu, kurā izklāstīja savu federālisma vīziju un Eiropas nākotnes redzējumu. Šis darbs ir viens no pirmajiem dokumentiem, kurā runāts par Eiropas konstitūciju. Manifestā, kura sākotnējais nosaukums ir “Pretī brīvai un vienotai Eiropai”, apgalvots, ka jebkāda uzvara pār fašistiskajiem spēkiem būtu veltīga, ja rezultātā tiktu nodibināta kārtējā vecās Eiropas suverēno viennācijas valstu sistēmas versija, bet tikai ar citādām aliansēm. Tas novestu tikai pie jauna pasaules kara. Manifests piedāvāja pārvalstiskas Eiropas valstu federācijas izveidi ar galveno mērķi apvienot Eiropas valstis, lai kari starp tām nebūtu iespējami.

Federālistu kustība

Pēc atbrīvošanas no apcietinājuma 1943. gadā viņa sarakstītais kalpoja par tanī pat gadā nodibinātās “Movimento Federalista Europeo” (Eiropas federālistu kustības) programmu. Četrdesmitajos un piecdesmitajos gados A. Spinelli kļuva par vienotas Eiropas federālisma uzticīgu aizstāvi. Šajā laikā viņš kritizēja panākumu trūkumu Eiropas integrācijas procesā. Viņš uzskatīja, ka nepietiek tikai ar sadarbību starp valdībām tādās organizācijās kā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija un Eiropas Padome, saglabājot valstu pilnu suverenitāti. Tāpēc viņš stingri atbalstīja vēl plašāku integrāciju. Piemēram, būdams tā laika Itālijas premjerministra Alcides de Gasperi politiskais padomnieks, viņš pārliecināja premjerministru iestāties par Eiropas Aizsardzības kopienas izveidi, lai arī, par nožēlu A. Spinelli, iecere izgāzās.

Krokodilu klubs

Sešdesmitajos gados Spinelli bija valdības padomnieks un pētnieks, viņš nodibināja Starptautisko lietu institūtu Romā un bija Eiropas Komisijas loceklis 1970.–1976. gadā. 1979. gadā viņu ievēlēja par Eiropas Parlamenta deputātu. Šajā amatā viņš vēlreiz izmantoja iespēju aģitēt par savu federālo Eiropas redzējumu. 1980. gadā kopā ar federāli noskaņotajiem Eiropas Parlamenta deputātiem viņš nodibināja “Krokodilu klubu”, kas nosaukts pēc restorāna Strasbūrā, kur viņi mēdza iegriezties. Krokodilu klubs vēlējās jaunu Eiropas līgumu. Dalībnieki iesniedza Parlamentam apspriešanai ierosinājumu izveidot īpašu komiteju, kas izvirzītu priekšlikumu par jaunu Eiropas Savienības līgumu, kas saturiski būtu kā Eiropas konstitūcija.

Spinelli plāns

1984. gada 14. februārī Eiropas Parlaments ar ievērojamu vairākumu pieņēma viņa priekšlikumu un apstiprināja “Eiropas Savienības dibināšanas līguma projektu” jeb tā saukto “Spinelli plānu”. Lai arī valstu parlamenti neapstiprināja šo līgumu, tas kļuva par pamatu 1986. gada Vienotajam Eiropas aktam, kas atvēra valstu robežas kopējam tirgum, un 1992. gada Māstrihtas līgumam, ar kuru izveidoja Eiropas Savienību. A. Spinelli entuziasms pārliecināja Francijas prezidentu F. Miterānu mainīt Francijas naidīgo attieksmi pret visiem risinājumiem, kas Eiropā neietilptu starpvaldību sadarbības kontekstā. Tas rosināja vairāku Eiropas valstu valdības turpināt Eiropas integrācijas procesu.

Kaut arī ne visas no viņa ambiciozajām idejām piepildījās, Altjero Spinelli nenogurstoši sekoja savam mērķim izveidot pārvalstisku Eiropas pārvaldi, kas novērstu karus un apvienotu kontinenta valstis vienotā Eiropā. Viņa uzskati ir iedvesmojuši daudzas izmaiņas Eiropas Savienībā, īpaši palielinot Eiropas Parlamenta pilnvaras. Federālistu kustība vēl joprojām regulāri notur tikšanās nelielajā Ventotenes salā. Altjero Spinelli nomira 1986. gadā, un galvenā Eiropas Parlamenta ēka Briselē ir nosaukta viņa vārdā.

A. Spinelli Eiropas Parlamentā 1984. gadā īsi pēc viņa plāna par federālu Eiropu pieņemšanas.